

מיכל קראוס

"קיימת ירידה ברווחיות מעבר לשחיקה של מתווה לוקר"

ראובן זלץ

מיכל קראוס, כמי שעומדת בראש מועצת החלב, עדה לשינויים אותם עובר הענף והמשבר בחקלאות • בראיון מיוחד מדברת קראוס, בגילוי לב, על מצב הענף, מתווה לוקר, שחיקת הרווחים, מחיר מטרה וביקורת הרפתנים •

את מודעת בוודאי למצב הרוח הירוד של הרפתנים?
 "כן, בוודאי, הרי אני חיה את הענף על בסיס יומי. ענף החלב הוא הענף החקלאי, בעצם לא רק החקלאי, המתקיים בוודאות ומבטיח הכנסה קבועה. אני מודעת לביקורת הקשה שעולה מהשטח לגבי מצב הרפתנים ורווחיות הענף. הנושא הועלה לדיון בוועדת המעקב. אך יחד אם זאת, תראה למשל מה קורה עם מגדלי העגבניות והפלפלים שלא יודעים אם תהיה להם הכנסה בסוף החודש, או בכמה הם בכלל ימכרו את התוצרת שלהם, אם בכלל יהיה לה ביקוש".

דעתך על תכנון וניהול המכסות?
 "אין ספק שהמצב לא מושלם, אך קח לדוגמא בעל מפעל שרוב הכנסותיו מתקיימות על לקוח אחד גדול שמחליט ביום אחד לעבור לספק אחר, ומשאיר את בעלי המפעל בפני שוקת שבורה. כל זה לא קיים בענף החלב! בזכות התכנון – ניהול המכסות והוויסות שמקיימת מועצת החלב באופן סדיר ושוטף במהלך כל השנה. הרפתן יודע כי החלב שהוא מייצר יועבר למחלבה קולטת והוא יקבל את התמורה אשר נקבעה מראש. אגב, עוד נקודה חשובה – בזכות אותו תכנון לא היה מחסור בחלב גולמי ובמוצרי חלב במהלך חגי תשרי. כל מה שהיה זה מחסור נקודתי בקוטג' שנבע ממיעוט ימי העבודה וסמיכותם של החגים לסופי שבוע. אני גאה ברפתני ישראל שגם במהלך חגי תשרי עבדו 24/7 על מנת לספק את תצרוכת החלב לכל בית ובית בישראל".

מחיר המטרה?
 "מחיר המטרה נקבע על ידי ועדה בין משרדית הכוללת 4 נציגים: משרד החקלאות (אהוד אלפרט), משרד האוצר (עלי בינג), התאחדות חקלאי ישראל (רחל בורשק) וכלכלן מועצת

עתידיים לצאת בקמפיין מעניין ומקורי. קראוס

מה תעני לאותם אנשים המדברים על יוקר המחיה?

"לגבי יוקר המחיה - כולם מחפשים את המטבע מתחת לפנס, הוא לא נמצא בחלב או בביצים. אין ספק שיש הפרזה בנושא בכל מה שקשור למזון עצמו. יוקר המחיה נמצא במיסים הגבוהים שאנחנו משלמים, במחירי הנדל"ן שלא מפסיקים לנסוק, במיסוי רכבים ועוד ועוד. הדבר מביא לכך, והדברים נוגעים גם לרפתנים, שמשפחה ממוצעת בישראל צריכה להתפרנס מלפחות שתי משכורות חודשיות. היום להבדיל מתקופות אחרות, על כל משפחה להביא לפחות 2 משכורות הביתה בכדי שיוכלו לנהל חיים רגילים ואולי גם להרשות לעצמם רכישת דירה. זה מצב קשה ועל המדינה להתמודד עם הסיטואציה הזו. לא לפנות בראש ובראשונה לחוליה החלשה - קרי החקלאים."

תסתכל מה קורה באירופה
מאז ביטול המכסות לפני שנה.
המחיר המשולם לרפתנים צנח
בצורה דרמטית, הסובסידיות
הישירות אינן מספיקות והן
הולכות ופוחתות

החלב (לירון תמיר). העיקרון הבסיסי והמרכזי העומד מאחורי מחיר המטרה הוא קוסט פלוס. כלומר, המנגנון מבטיח לחקלאי את עלות הייצור פלוס רווח קטן בצידו. מניהול רפת אולי לא תהיה עשיר גדול, אבל בניהול נכון תרוויח בצורה מכובדת וראויה."

קיימת ביקורת קשה על מתווה לוקר, דעתך?

"לפני שניגע בוועדת לוקר, חשוב שלא נשכח איך הגענו לאותה ועדה, או יותר נכון מה הייתה האלטרנטיבה. במשך שנה שלמה ניסתה ממשלת ישראל להעביר את מסקנות ועדת קדמי בממשלה. אם החלטות הוועדה היו עוברת בממשלה היה מתבטל התכנון בענף ובעצם גם מחסל את ענף החלב הלכה למעשה. רק בזכות התארגנות והתאגדות של כלל השחקנים בתחום - ממשרד החקלאות, דרך התאחדות חקלאי ישראל ועד הרפתן בערבה, הצלחנו למנוע את רוע הגזירה. לגבי ועדת לוקר - ישנה ירידה ברווחיות הרפתות גם במגזר השיתופי וגם במגזר המשפחתי. זאת לא הפתעה! זה היה ידוע כבר עם החתימה על ההסכם. השאלה האם רפתות יוכלו לשרוד את השנים הקשות עכשיו, מה שבכלל לא בטוח. מתקיים מעקב רצוף אחרי מילוי הוראות ההסכם, שלצערי חלק מההסכם איננו מכובד על ידי כל הצדדים. נעשתה עבודה לבדיקת הרווחיות והתברר כי יש שחיקה מעבר לרמת השחיקה של מתווה לוקר."

ובכל זאת, יש אופציה לשינוי?

"כל תהליך שינוי הוא פרובלמטי ודרוש מרווח נשימה זמן. חוסר וודאות הוא אכן דבר לא קל - אומנם אין וודאות על הרווחיות של הרפת, אבל כל יצרן חלב/רפתן יודע בוודאות שייקנו ממנו את החלב הגולמי ובאיזה מחיר. כיון שענף החלב הוא ענף מתוכנן, הוודאות בו היא הרבה יותר גבוהה מאשר בכל ענף אחר."

חברת קומקס בי"מ מייצאת ומשווקת מרפאות וטרינריות פטיוציות ו"י
נוברוק - Norbrook מרפאות פקדאות ופמוליות בתמום פטרינריה בי"מ.
חברת קומקס, בעלת ניסיון ואף 30 שנה, מאמינה במתן לירות אמין, יחל ושלטא
אמצעים איכותיים.

קומקס בע"מ ■ 02-6282124

קראוס בנעלי בית

קמה בשש בבוקר כל יום, יוצאת בשש וחצי מקיבוץ שילר ומגיעה בשבע למשרדי המועצה. שותה קפה, עוברת על העיתונים ומתחילה את הפגישות בשמונה עם מגוון גורמים מקצועיים בענף ומחוצה לו. מסיימת את יום העבודה בסביבות 6 בערב, אבל לפעמים כשיש משבר בענף, או מחסור בחלב זה יכול לגלוש לשעות מאוחרות יותר, או גם בסופ"ש. לפחות פעם בשבוע אני יוצאת לשטח ומבקרת ברפת או בכנס אזורי של רפתנים. את סופי השבוע מקדישה מיכל בעיקר לבישולים, קניות וזמן איכות עם המשפחה. קראוס, בת 59 נשואה + שלוש (שתי בנות ובן) וסבתא לשלושה נכדים (עוד אחד בדרך)

אחת הנגזרות של אותה החלטה של משרד החקלאות היא קיצוץ בתקציב הפרסום והשיווק שלנו. יחד עם זאת, אנחנו עובדים בצורה שוטפת ומאוד ממוקדת ברשתות החברתיות וגם כמובן בתקשורת הממוסדת יותר על מנת להעלות את המודעות של הציבור לאכילת מוצרי חלב וגם את הערכים התזונתיים והבריאים שיש בהם. מעבר לכך, אנחנו עתידים לצאת בקמפיין מעניין ומקורי בדיוק באותו נושא. חכו להפתעות".

אך ייבוא מוצרי חלב נמשך ואף מתגבר?

"אני לא מאושרת בלשון המעטה מכל נושא הייבוא של הגבינות הצהובות. צריך להסתכל בפרספקטיבה רחבה יותר, לא מהיום למחר, אלא מה יקרה במצבים קשים בארץ? זהו ביטחון המזון או עצמאות המזון שלנו. אם ניקח לדוגמה את מבצע צוק איתן, אז במהלך המבצע, נתב"ג היה סגור לתנועת מטוסים במשך יומיים. ממי בדיוק נייבא מוצרים בשעת חירום? מהמדינות הגובלות אתנו? מסוריה? ירדן? הרשות הפלסטינית? גם היום, בזמן שאתה מראיין אותי, המצב הביטחוני מדאיג והמסקנה היא פשוטה. בכל הנוגע לייצור מזון מן החי והצומח אנחנו צריכים לסמוך על עצמנו, ולא על מדינות כמו פולין ורומניה".

"אין ספק שהמצב לא מושלם, אך קח לדוגמה בעל מפעל שרוו הכנסותיו מתקיימות על לקוח אחד גדול שמחליט ביום אחד לעבור לספק אחר, ומשאיר את בעלי המפעל בפני שוקת שבורה. כל זה לא קיים בענף החלב! בזכות התכנון"

ומצב הרפתנים באירופה?

"שמחה ששאלת את השאלה כי כל הזמן אני שומעת כמה טוב לרפתנים באירופה. תסתכל מה קורה באירופה מאז ביטול המכסות לפני שנה. המחיר המשולם לרפתנים צנח בצורה דרמטית, הסובסידיות הישירות אינן מספיקות והן הולכות ופוחות. הרפתנים שם פשוט מתמוטטים כלכלית. באנגליה אפילו ראיתי שהמחאה עלתה קומה וחבורה של רפתנים מקומיים הכניסו כגימיק תקשורתי מספר פרות לסופרמרקט מרכזי בלונדון, על מנת להעלות את המודעות של הציבור לקושי ולמצוקה ממנה הם סובלים".

איך מתקדמת העבודה בוועדת קראוס?

"הרעיון שעמד מאחורי הקמת ועדת קראוס היא לדאוג לענף ב-2025. כל שנה במהלך הגשת חוק הסדרים לכנסת, מנחת משרד האוצר על ענף החלב בפרט והחקלאות בכלל גזירות שהוא מאוד מתקשה לעמוד בהן. לכן, במקום כל הזמן לעלות על בריקדות ולהילחם באוצר, חשבתי לנכון כי יהיה ראוי להקים ועדה, אשר תציע מודל כיצד ייראה הענף בעוד עשר שנים. אנחנו לא צריכים לחכות למשרד האוצר כדי שילמד אותנו איך צריך להיראות הענף. אנחנו צריכים לקחת יוזמה".

יש טענות כי מועצת החלב איננה פועלת מספיק בתחום הפרסום?

"כפי שבודאי ידוע לך, כלל מועצות הייצור עברו קיצוץ מאסיבי של 25% בתקציב שלהן. זה כלל כמובן גם אותנו.

